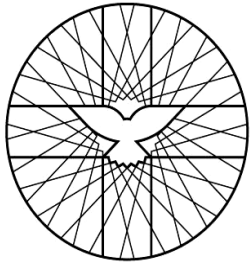

GROOTLETTER LITURGIE

**Protestantse Gemeente te
Wapenveld
In de Petruskerk**

29 maart 2024 19:30 uur

Goede Vrijdag

Liturgische kleur: PAARS

Voorganger: Ds. J.M. Weststrate uit Heerde

Organist: Dhr. Adrie Duizendstra

Ouderling van dienst: Dhr. R. van Marle

ORDE VAN DE DIENST

Orgelspel

Aanvangswoorden

Gebed

Lied 118, 1.3 Evang. Liedb.

- 1. Hij kwam bij ons, heel gewoon,
de Zoon van God als mensenzoon.
Hij diende ons als een knecht
en heeft zijn leven afgelegd.**
- 3. Zie je de wonden zo diep.
De hand die aard' en hemel schiep,
vergaf de hand die Hem sloeg;
de Man, die onze zonden droeg.**

Mattheus 26

³⁰ Nadat ze de lofzang hadden gezongen,
vertrokken ze naar de Olijfberg.

³¹ Onderweg zei Jezus tegen hen: ‘Jullie zullen mij deze nacht allemaal afvallen, want er staat geschreven: “Ik zal de herder doden, en de schapen van zijn kudde zullen uiteengedreven worden.”’ ³² Maar nadat ik uit de dood ben opgewekt, zal ik jullie voorgaan naar Galilea.’

³³ Petrus zei daarop tegen hem: ‘Misschien zal iedereen u afvallen, ik nooit!’ ³⁴ Jezus antwoordde hem: ‘Ik verzeker je: deze nacht zul je, nog voor de haan gekraaid heeft, mij driemaal verloochenen.’

³⁵ Petrus zei: ‘Al zou ik met u moeten sterven, verloochenen zal ik u nooit.’ Alle andere leerlingen vielen hem daarin bij.

Wij zingen Lied 180, 1, 3, 4, 5 (Liedb.1973)

- 1. Getsémane,
die nacht moest eenmaal komen.
De Heiland heeft bewust die weg genomen.
Hij laat zijn doel niet los,
wijkt niet terzijde,
aanvaardt het lijden.**

- 3. Wie heeft gewaakt
van die het naaste stonden?
Hij heeft hen driemaal
slapende gevonden.
Hij ging terug
en heeft alleen geleden,
eenzaam gebeden**
- 4. Laat Vader, deze beker
Mij voorbijgaan.
Waar zijn de eng'len
die Mij kunnen bijstaan?
Maar, zo Ik niet
dit lijden mag ontvlieden
uw wil geschiede.**
- 5. Altijd zal Jezus
weer in doodsstrijd wezen.
Tot aan het eind der wereld
moet Hij vrezen,
zijn eigen jongeren
in slaap te ontdekken.
Wat zou hen wekken?**

³⁶ Vervolgens ging Jezus met zijn leerlingen naar een plek die Getsemane genoemd werd. Hij zei: ‘Blijven jullie hier zitten, ik ga daar bidden.’

³⁷ Hij nam Petrus en de twee zonen van Zebedeüs met zich mee. Toen hij zich bedroefd en angstig voelde worden, ³⁸ zei hij tegen hen: ‘Ik voel me dodelijk bedroefd; blijf hier met mij waken.’

³⁹ Hij liep nog een stukje verder, knielde toen en bad diep voorovergebogen: ‘Vader, als het mogelijk is, laat deze beker dan aan mij voorbijgaan! Maar laat het niet gebeuren zoals ik het wil, maar zoals u het wilt.’

⁴⁰ Hij liep terug naar de leerlingen en zag dat ze lagen te slapen. Hij zei tegen Petrus: ‘Konden jullie niet eens één uur met mij waken?’ ⁴¹ Blijf wakker en bid dat jullie niet in beproeving komen; de geest is wel gewillig, maar het lichaam is zwak.’

⁴² Voor de tweede maal liep hij van hen weg en bad: ‘Vader, als het niet mogelijk is dat deze beker aan mij voorbijgaat zonder dat ik eruit drink, laat het dan gebeuren zoals u het wilt.’

⁴³ Toen hij terugkwam, zag hij dat ze weer sliepen, want ze waren door vermoeidheid overmand. ⁴⁴ Hij liet hen achter, liep opnieuw wat verder en bad voor de derde maal, met dezelfde woorden als daarvoor.

⁴⁵ Daarna voegde hij zich weer bij de leerlingen en zei: ‘Liggen jullie daar nog steeds te slapen en te rusten? En dat terwijl het ogenblik nabij is waarop de Mensenzoon wordt uitgeleverd aan zondaars. ⁴⁶ Sta op, laten we gaan; kijk, hij die mij uitlevert, is al vlakbij.’

Wij zingen Lied 280 (Bundel JdH)

- 1. 't Is middernacht en in den hof,
Buigt, tot den dood bedroefd, in 't stof
De Levensvorst; in Zijn gebeên
Doorworstelt Hij zijn strijd alleen.**
- 2. 't Is middernacht, maar hoe Hij lijd',
Zijn jong'ren slapen bij dien strijd;
En derven, afgemat in rouw,
Den aanblik op des Meesters trouw.**

**3. 't Is middernacht, maar Jezus waakt,
En 't zielelijden, dat Hij smaakt,
Bant uit Zijn hart de bede niet:
„Mijn Vader, dat uw wil geschied”**’.

**4. 't Is middernacht, en 't vaderhart
Verstaat en sterkt den Man van smart,
Die 't eenig lijden, dat Hij torst
Ten eind doorstrijdt als levensvorst.**

⁴⁷ Nog voor hij uitgesproken was, kwam Judas eraan, een van de twaalf, in gezelschap van een grote, met zwaarden en knuppels bewapende bende, die door de hogepriesters en de oudsten van het volk was gestuurd.

⁴⁸ Met hen had zijn verrader een teken afgesproken. ‘Degene die ik kus,’ had hij gezegd, ‘die is het, die moet je gevangen nemen.’

⁴⁹ Hij liep recht op Jezus af, zei: ‘Gegroet, rabbi!’ en kuste hem.

⁵⁰ Jezus zei tegen hem: ‘Vriend, ben je daarvoor gekomen?’ Daarop kwam de bende

naderbij, ze grepen Jezus vast en namen hem gevangen.

⁵¹ Nu greep een van Jezus’ metgezellen naar zijn zwaard. Hij trok het, haalde uit en sloeg de dienaar van de hogepriester een oor af.

⁵² Daarop zei Jezus tegen hem: ‘Steek je zwaard terug op zijn plaats. Want wie naar het zwaard grijpt, zal door het zwaard omkomen.’ ⁵³ Weet je niet dat ik mijn Vader maar te hulp hoef te roepen en dat hij mij dan onmiddellijk meer dan twaalf legioenen engelen ter beschikking zou stellen?

⁵⁴ Maar hoe zouden dan de Schriften in vervulling gaan, waar staat dat het zo moet gebeuren?’

⁵⁵ Toen zei Jezus tegen de omstanders: ‘Met zwaarden en knuppels bent u uitgetrokken om mij te arresteren, alsof ik een misdadiger ben! Dagelijks was ik in de tempel om onderricht te geven, en toen hebt u me niet gevangengenomen.’ ⁵⁶

Maar dit alles gebeurt opdat de geschriften van de profeten in vervulling gaan.’ Daarop lieten alle leerlingen hem in de steek en vluchtten weg.

Wij zingen Lied 562: 1, 3

- 1. Ik wil mij gaan vertroosten
in 't lijden van mijn Heer,
die zelf bedroefd ten dode
terneerboog keer op keer
en zocht in zijn ellende
naar troost om voort te gaan,
tot hem wil ik mij wenden –
o Jesu, zie mij aan.**

- 3. Mijn Heer die om mijn zonden
in doem en duisternis
ontluisterd en geschonden
aan 't kruis gehangen is,
al ben ik U onwaardig,
mijn toevlucht is uw naam,
mijn redder, mijn genade –
o Jesu, zie mij aan.**

⁵⁷ Zij die Jezus gevangengenomen hadden, leidden hem voor aan Kajafas, de hogepriester bij wie de schriftgeleerden en de oudsten bijeengekomen waren. ⁵⁸ Petrus volgde hem op een afstand tot op de bin-

nenplaats van het paleis van de hogepriester; daar ging hij tussen de knechten zitten om te zien hoe het zou aflopen.

⁵⁹ De hogepriesters en het hele Sanhedrin probeerden een valse getuigenverklaring tegen Jezus te laten afleggen op grond waarvan ze hem ter dood zouden kunnen veroordelen, ⁶⁰ maar ze vonden er geen, hoewel zich vele valse getuigen meldden. Ten slotte meldden er zich twee ⁶¹ die zeiden: 'Die man heeft gezegd: "Ik kan de tempel van God afbreken en in drie dagen weer opbouwen."'

⁶² De hogepriester stond op en vroeg hem: 'Waarom antwoordt u niet? U hoort toch wat deze getuigen zeggen?' ⁶³ Maar Jezus bleef zwijgen.

De hogepriester zei: 'Ik bezweer u bij de levende God, zeg ons of u de messias bent, de Zoon van God.'

⁶⁴ Jezus antwoordde: 'U zegt het. Maar ik zeg tegen u allen hier: vanaf nu zult u de Mensenzoon zien zitten aan de rechterhand van de Machtige en hem zien komen op de wolken van de hemel.'

⁶⁵ Hierop scheurde de hogepriester zijn kleren en hij riep uit: 'Hij heeft God gelasterd! Waarvoor hebben we nog getuigen nodig? Nu hebt u met eigen oren gehoord hoe hij God lastert. ⁶⁶ Wat denkt u?'

Ze antwoordden: 'Hij is schuldig en verdient de doodstraf!'

⁶⁷ Daarop spuwden ze hem in het gezicht en sloegen hem. Anderen stompten hem ⁶⁸ en zeiden: 'Profeteer dan maar eens voor ons, messias, wie is het die je geslagen heeft?'

Wij zingen Lied 576b: 1,3

**1. O hoofd vol bloed en wonden,
bedekt met smaad en hoon,
o hoofd zo wreed geschonden,
uw kroon een doornenkroon,
o hoofd eens schoon en heerlijk
en stralend als de dag,
hoe lijdt Gij nu zo deerlijk!
Ik groet U vol ontzag.**

**3. O Heer uw smaad en wonden,
ja alles wat Gij duldt,
om mij is het, mijn zonden,
mijn schuld, mijn grote schuld.
O God ik ga verloren
om wat ik heb gedaan,
als Gij mij niet wilt horen.
Zie mij in liefde aan.**

⁶⁹ Petrus zat buiten, op de binnenplaats. Er kwam een dienstmeisje naar hem toe, dat zei: 'Jij hoorde ook bij die Jezus uit Galilea!'

⁷⁰ Maar hij ontkende dat met klem, zodat allen het konden horen: 'Ik weet niet waar je het over hebt.'

⁷¹ Toen hij wilde weggaan naar het poortgebouw, zag een ander meisje hem. Ze zei tegen de omstanders: 'Die man hoorde bij Jezus van Nazaret!'

⁷² En opnieuw ontkende hij en zwoer: 'Echt, ik ken de man niet!'

⁷³ Even later kwamen de omstanders naar Petrus toe, ze zeiden: 'Jij bent wel degelijk

een van hen, trouwens, je accent verraad
je.'

⁷⁴ Daarop begon hij te vloeken en hij be-
zwoer hun: 'Ik ken die man niet!'

En meteen kraaide er een haan.

⁷⁵ Toen herinnerde Petrus zich wat Jezus
gezegd had: 'Voordat er een haan ge-
kraaid heeft, zul je mij driemaal verloochen-
nen.' Hij ging naar buiten en huilde bitter.

Wij zingen Lied 575: 1, 3

1. **Jezus, leven van ons leven,
Jezus, dood van onze dood,
Gij hebt U voor ons gegeven,
Gij neemt op U angst en nood,
Gij moet sterven aan uw lijden
om ons leven te bevrijden.
Duizend, duizendmaal, o Heer,
zij U daarvoor dank en eer.**

3. **Die gewillig waart ten dode,
in het duister van de pijn
U ten offer hebt geboden,
hoe verlaten moest Gij zijn,**

**troosteloos aan 't kruis gehangen
opdat wij uw troost ontvangen.
Duizend, duizendmaal, o Heer,
zij U daarvoor dank en eer.**

Mattheus 27

¹ De volgende ochtend vroeg namen alle
hogepriesters met de oudsten van het volk
het besluit Jezus ter dood te brengen.

² Nadat ze hem geboeid hadden, leidden
ze hem weg en leverden hem over aan Pi-
latus, de prefect.

³ Toen Judas, die hem had uitgeleverd,
zag dat Jezus ter dood veroordeeld was,
kreeg hij berouw. Hij bracht de dertig zil-
verstukken naar de hogepriesters en oud-
sten terug ⁴ en zei: 'Ik heb een zonde be-
gaan door een onschuldige uit te leveren.'
Maar zij zeiden: 'Wat gaat ons dat aan?
Zie dat zelf maar op te lossen!'

⁵ Toen smet hij de zilverstukken de tem-
pel in, vluchtte weg en verhing zich. ⁶ De
hogepriesters verzamelden de zilverstuk-
ken en zeiden tegen elkaar:
'We mogen ze niet bij de tempelschat voe-
gen, aangezien het bloedgeld is.'

⁷ Na ampel beraad kochten ze er de akker van de pottenbakker mee, die dan als begraafplaats voor vreemdelingen kon dienen. ⁸ Daarom heet die akker tot op de dag van vandaag de Bloedakker.

⁹ Zo ging in vervulling wat gezegd is door de profeet Jeremia:

‘En ze verzamelden de dertig zilverstukken, het bedrag waarop hij geschat was en dat ze hadden bepaald met de zonen van Israël, ¹⁰ en ze betaalden er de akker van de pottenbakker mee, zoals de Heer mij had opgedragen.’

Wij zingen Lied 575: 4, 6

**4. Alle leed hebt Gij geleden,
Gij gedragen met geduld.
Als een worm zijt Gij vertreden
zonder schuld, om onze schuld,
opdat wij door U verheven
als verlost en zouden leven.
Duizend, duizendmaal, o Heer,
zij U daarvoor dank en eer.**

**6. Dank zij U, o Heer des levens,
die de dood zijt doorgedaan,
die Uzelf ons hebt gegeven
ons in alles bijgestaan,
dank voor wat Gij hebt geleden,
in uw kruis is onze vrede.
Voor uw angst en diepe pijn
wil ik eeuwig dankbaar zijn.**

¹¹ Toen Jezus voor de prefect stond, stelde deze hem de vraag:

‘Bent u de koning van de Joden?’

Jezus zei: ‘U zegt het.’

¹² Maar op de beschuldigingen die de hogepriesters en oudsten tegen hem inbrachten, antwoordde hij niet één keer.

¹³ Daarop zei Pilatus tegen hem: ‘Hoort u niet wat deze getuigen allemaal tegen u inbrengen?’

¹⁴ Hij gaf op geen enkele beschuldiging enig weerwoord, wat de prefect zeer verwonderde.

¹⁵ Nu had de prefect de gewoonte om op elk pesachfeest één gevangene vrij te laten, en die door het volk te laten kiezen.

¹⁶ Er zat toen een beruchte gevangene vast, die Jezus Barabbas genoemd werd.

¹⁷ En dus vroeg Pilatus hun, toen ze daar waren samengestroomd:

‘Wie wilt u dat ik vrijlaat, Jezus Barabbas of Jezus die de messias wordt genoemd?’

¹⁸ Hij wist namelijk dat ze hem uit afgunst hadden uitgeleverd.

¹⁹ Terwijl hij op de rechterstoel zat, werd hem een boodschap van zijn vrouw gebracht: ‘Laat je niet in met die rechtvaardige! Om hem heb ik namelijk vannacht in een droom veel moeten doorstaan.’

²⁰ Ondertussen haalden de hogepriesters en de oudsten het volk over: ze moesten om Barabbas vragen, en Jezus laten doden.

²¹ Weer nam de prefect het woord en hij vroeg opnieuw: ‘Wie van de twee wilt u dat ik vrijlaat?’ ‘Barabbas!’ riepen ze.

²² Pilatus vroeg hun: ‘Wat moet ik dan doen met Jezus die de messias wordt genoemd?’ Allen antwoordden: ‘Aan het kruis met hem!’

²³ Hij vroeg: ‘Wat heeft hij dan misdaan?’ Maar ze schreeuwden alleen maar harder: ‘Aan het kruis met hem!’

²⁴ Toen Pilatus inzag dat zijn tussenkomst nergens toe leidde, dat het er integendeel naar uit zag dat men in opstand zou komen, liet hij water brengen, waste ten overstaan van de menigte zijn handen en zei: ‘Ik ben onschuldig aan de dood van deze man. Zie het zelf maar op te lossen.’ ²⁵ En heel het volk antwoordde: ‘Laat zijn bloed óns dan maar worden aangerekend, en onze kinderen!’

²⁶ Daarop liet Pilatus Barabbas vrij, maar Jezus leverde hij uit om gekruisigd te worden, nadat hij hem eerst nog had laten geselen.

Wij zingen Lied 558: 7, 8

**7. Om het woord van goddelijk recht dat Gij tot uw rechters zegt,
– zelf hebt Ge uw geding beslecht, –
Kyrie eleison.**

**8. Om de doornen van uw kroon,
om de geseling en de hoon,
roepen wij, o Mensenzoon,
Kyrie eleison.**

²⁷ De soldaten van de prefect namen Jezus mee naar het pretorium en verzamelden de hele cohort om hem heen.

²⁸ Ze kleedden hem uit en deden hem een scharlakenrode mantel om, ²⁹ ze vlochten een kroon van doorntakken en zetten die op zijn hoofd. Ze gaven hem een rietstok in zijn rechterhand en vielen voor hem op de knieën.

Spottend zeiden ze: 'Gegroet, koning van de Joden,' ³⁰ en ze spuwden op hem, pakte hem de rietstok weer af en sloegen hem tegen het hoofd.

³¹ Nadat ze hem zo hadden bespot, trokken ze hem de mantel uit, deden hem zijn kleren weer aan en leidden hem weg om hem te kruisigen.

³² Bij het verlaten van het pretorium troffen ze een man uit Cyrene die Simon heette, en hem dwongen ze het kruis te dragen.

Wij zingen Lied 547: 1, 2

**1. Met de boom des levens wegend op
zijn rug
droeg de Here Jezus Gode goede
vrucht.**

**Kyrie eleison, wees met ons begaan,
doe ons weer verrijzen uit de dood
vandaan.**

**2. Laten wij dan bidden in dit aardse
dal,
dat de lieve vrede ons bewaren zal,
Kyrie eleison, wees met ons begaan,
doe ons weer verrijzen uit de dood
vandaan.**

³³ Zo kwamen ze bij de plek die Golgota genoemd werd, wat 'schedelplaats' betekent.

³⁴ Ze gaven Jezus met gal vermengde wijn, maar toen hij die geproefd had, weigerde hij ervan te drinken.

³⁵ Nadat ze hem gekruisigd hadden, verdeelden ze zijn kleren onder elkaar door erom te dobbelen, ³⁶ en ze bleven daar zitten om hem te bewaken.

³⁷ Boven zijn hoofd bevestigden ze de aanklacht, die luidde: 'Dit is Jezus, de koning van de Joden'.

³⁸ Daarna werden er naast hem twee misdadigers gekruisigd, de een rechts van hem, de ander links.

³⁹ De voorbijgangers keken hoofdschuddend toe en dreven de spot met hem:

⁴⁰ 'Jij was toch de man die de tempel kon afbreken en in drie dagen weer opbouwen? Als je de Zoon van God bent, red jezelf dan maar en kom van dat kruis af!'

⁴¹ Ook de hogepriesters, de schriftgeleerden en de oudsten maakten zulke spottende opmerkingen:

⁴² 'Anderen heeft hij gered, maar zichzelf redden kan hij niet. Hij is toch koning van Israël, laat hij dan nu van het kruis afkomen, dan zullen we in hem geloven.

⁴³ Hij heeft zijn vertrouwen in God gesteld, laat die hem nu dan redden, als hij hem

tenminste goedgezind is. Hij heeft immers gezegd: "Ik ben de Zoon van God."

⁴⁴ Precies zo beschimpten hem de misdadigers die samen met hem gekruisigd waren.

Wij zingen Lied 577: 1,3

- 1. O wereld, zie uw leven
hoog aan het kruis geheven,
uw heil zinkt in de dood.
De eersteling van allen
laat stil zich welgevallen
verdrukking, slagen, hoon en spot.**
- 3. Ik ben het, ik moest boeten,
met handen en met voeten
genageld aan uw kruis.
O Here, die uw leven
voor mij hebt prijsgegeven,
gedenk mij in het paradijs.**

⁴⁵ Rond het middaguur viel er duisternis over het hele land, die drie uur aanhield.

⁴⁶ Aan het einde daarvan, in het negende uur, gaf Jezus een schreeuw en riep luid: 'Eli, Eli, lema sabachtani?' Dat wil zeggen: 'Mijn God, mijn God, waarom hebt u mij verlaten?'

⁴⁷ Toen de omstanders dat hoorden, zeiden enkelen van hen: 'Hij roept om Elia!' ⁴⁸ Meteen kwam er uit hun midden iemand toegesnel die een spons pakte en in zure wijn doopte. Hij stak de spons op een stok en probeerde hem te laten drinken.

⁴⁹ De anderen zeiden: 'Niet doen, laten we eens kijken of Elia hem komt redden.' ⁵⁰ Nog eens schreeuwde Jezus het uit, toen gaf hij de geest.

We gaan staan

De Paaskaars wordt gedoofd

We zijn een ogenblik stil

Wij zingen Lied 275: 1, 4 (Evang. Liedb.)

1. 'k Heb geloofd en daarom zing ik,
daarom zing ik van gena,
van ontferming en verlossing
door het bloed van Golgotha.
Daarom zing ik U die stervend
alles, alles hebt volbracht;
Lam Gods dat de zonde wegneemt,
Lam van God voor ons geslacht

4. Ja, 'k geloof en daarom zing ik,
daarom zing ik, U ter eer,
's werelds Heiland, Hogepriester,
aller heren Opperheer.
Zoon van God en Zoon des mensen
o, kom spoedig in uw kracht
op des hemels wolken weder!
Kom, Heer Jezus, kom, ik wacht.

We gaan weer zitten

⁵¹ Op dat moment scheurde in de tempel het voorhangsel van boven tot onder in tweeën, en de aarde beefde en de rotsen spleten.

⁵² De graven werden geopend en de lichamen van veel gestorven heiligen werden tot leven gewekt;

⁵³ na Jezus' opstanding kwamen ze uit de graven, gingen de heilige stad binnen en maakten zich bekend aan een groot aantal mensen.

⁵⁴ Toen de centurio en degenen die met hem Jezus bewaakten de aardbeving voelden en merkten wat er gebeurde, werden ze door een hevige angst overvallen en zeiden: 'Hij was werkelijk Gods Zoon.'

⁵⁵ Vele vrouwen, die Jezus vanuit Galilea gevolgd waren om voor hem te zorgen, stonden van een afstand toe te kijken.⁵⁶

Onder hen bevonden zich Maria uit Magdala, Maria de moeder van Jakobus en Jozef, en de moeder van de zonen van Zebedeüs.

Enkele woorden ter overweging

Dankgebed

Wij zingen Lied 590

1. (allen)
**Nu valt de nacht. Het is volbracht:
de Heer heeft heel zijn leven
voor het menselijk geslacht
in Gods hand gegeven.**
2. (vrouwen)
**De wereld gaf
Hem slechts een graf,
zijn wonen was Hem zwerven;
al zijn onschuld werd Hem straf
en zijn leven sterven.**
3. (mannen)
**Hoe slaapt Gij nu,
die men zo ruw
aan 't kruishout heeft gehangen.
Starre rotsen houden U,
rots des heils, gevangen.**

4. (allen)
**'t Is goed, o Heer,
Gij hoeft de eer
van God niet meer te staven.
Leggen wij ons bij U neer,
in uw dood begraven.**

5. (allen)
**Hoe wonderlijk,
uitzonderlijk
een sabbat is gekomen:
eens voor al heeft Hij het juk
van ons afgenomen.**

We verlaten in stilte de kerk